

Onzichtbaar op internet

introductie

GEMAAKT DOOR:

Redactie i-respect

ONDERWERP:

Communiceren

DOEL:

Spelen met identiteit

DOELGROEP:

13-14 jaar, onderbouw voortgezet onderwijs

KORTE BESCHRIJVING:

Deze les maakt leerlingen bewust van de gevolgen van anoniem zijn op internet, wat wordt vergeleken met onzichtbaar zijn. Met behulp van een driehoeksdiscussie gaan leerlingen met elkaar in gesprek over wat je nou wel (spreektaal) en niet doet als je onzichtbaar bent op internet.

DUUR:

1 lesuur

TIJDSHEMA:

Introductie	5 à 10 minuten
Verwerking	30 à 40 minuten
Evaluatie	5 à 10 minuten

WERKVORM:

Tijdens introductie in kleine groepjes. Tijdens de verwerking kiest elke leerling individueel bij elke stelling te gaan staan bij bordje 'eens', 'oneens' of 'neutraal'. Een gezamenlijke afsluiting.

BENODIGD MATERIAAL :

Drie kaartjes, waarvan één met 'eens' erop, één met 'oneens' erop, en één met 'neutraal'. Uitgeprinte blaadjes met daarop de stellingen + uitleg.

INTRODUCTIE (5 à 10 minuten)

Begin de les met het noemen van de ring van 'lord of the rings' waar je onzichtbaar van wordt en/of de onzichtbaarheidsmantel van Harry Potter. Check of iedereen dat kent. Geef daarna de leerlingen, in twee- of drietallen, vijf minuten de tijd om na te denken over de vraag: Wat zou jij zelf doen als je onzichtbaar was? Na de vijf minuten worden klassikaal een aantal van de antwoorden besproken. Maak daarbij de koppeling met internet, en vergelijk het anoniem zijn op internet met onzichtbaar zijn. Eventuele vraag aan de klas: wat doen mensen op internet dat ze in het echte leven (in real life) niet zo snel doen?

de opdracht

VERWERKING (30 à 40 minuten)

Driehoeksdiscussie over anoniem/onzichtbaar zijn: plaats de drie kaartjes in drie hoeken van het lokaal. Noem een stelling (of laat ze voorlezen door leerlingen) en vertel de leerlingen dat ze bij een kaartje moeten gaan staan waar hun mening het meest bij aansluit: eens, oneens of neutraal.

De groepjes die zich vormen bij de verschillende standpunten, krijgen een paar minuten om een aantal argumenten bij hun standpunt te bedenken. Na die paar minuten mag elk van de groepjes een aantal standpunten opnoemen. De andere groepjes mogen reageren en met elkaar in discussie gaan. Als leerlingen overtuigd raken van een ander standpunt, mogen ze in die hoek gaan staan.

Stelling 1

Uitleg: Een van de gevolgen van het onzichtbaar zijn op internet, is dat mensen veel verder gaan in hun gedrag dan normaal. Er is immers niemand die je er op aan kan spreken! En zo zie je dat mensen op internet veel vaker schelden en tieren op elkaar.

Stelling: Het schelden op internet hoort er nou eenmaal bij, iedereen doet het, ik ook.

Stelling 2

Uitleg: Niet iedereen gebruikt de anonimiteit op internet om anderen te klieren. Sommige mensen gaan juist hele persoonlijke dingen over zichzelf vertellen, omdat ze zich door de onzichtbaarheid vrijer voelen.

Stelling: Doordat je niet weet wie er aan de andere kant zit, word je op internet juist heel openhartig over jezelf.

Stelling 3

Uitleg: Al sinds de begindagen van het internet wordt er gediscussieerd over de vraag of er meer controle op het menselijk gedrag moet komen. Nu ben je, zolang je niet écht criminele dingen doet, in principe helemaal vrij om te doen en laten wat je wilt. En daar maken mensen gebruik van. Er zijn wel plekken waar controle op het gedrag is, zoals bij forums. Daar zie je ook dat mensen zich beter gaan gedragen.

Stelling: Er zou veel meer controle moeten zijn op het gedrag van mensen op internet, zoals de moderators doen bij sommige forums.

Stelling 4

Uitleg: Er wordt dan misschien wel veel gescholden op internet, maar dat is eigenlijk maar een klein deel van de mensen. De meeste mensen gedragen zich prima op internet, en behandelen elkaar net als normaal, met respect.

Stelling: Mensen blijven toch altijd de neiging houden om elkaar met respect te behandelen, ook als ze onzichtbaar op internet zitten.

EVALUATIE (5 à 10 minuten)

Probeer samen met de leerlingen de belangrijkste bevindingen van de discussie te benoemen, en schrijf die eventueel op het bord.

Tot slot een korte evaluatie van de les: wat vond de klas van deze les?

Suggesties voor verbetering? Mail naar: redactie@i-respect.nl

achtergrondinformatie

Wat zou je doen als je onzichtbaar was? Waarschijnlijk zullen de meeste mensen allerlei 'slechte' dingen noemen, zoals mooie spullen stelen, stiekem bij mensen in huis gaan kijken of geintjes met hun vrienden uithalen.

Anoniem zijn op internet is eigenlijk hetzelfde als onzichtbaar zijn: je kunt doen wat je wilt want niemand kan je zien. In principe weet alleen de internetprovider welke naam en adres er verbonden zijn aan het IP-nummer van je computer.

Dit aspect van internet biedt hele nieuwe mogelijkheden van menselijk contact en het spelen met identiteiten: je kunt je voordoen zoals je wilt. In virtuele werelden zoals World of Warcraft, Second Life of Habbo Hotel, maken mensen een 'avatar' aan, een virtuele representatie van zichzelf. Die avatar kun je zo mooi maken als je zelf wilt, en vrouwen kunnen een man worden, of andersom. Ook je naam, op internet je nickname, kun je telkens weer opnieuw kiezen, evenals de manier waarop je je gedraagt. Tijdens het chatten kun je doen alsof je al volwassen bent, of misschien nog juist kind. Op forums of weblogs kun je reageren op de woorden van anderen, zonder daar verantwoordelijkheid voor te nemen. Dat leidt er over het algemeen toe dat mensen extra openhartig worden. Zo zie je heel veel grof taalgebruik op internet, maar mensen vertellen ook juist hele persoonlijke verhalen, juist omdat niemand weet wie ze in het echt zijn. Ook is het in virtuele werelden veel makkelijker om contact met elkaar te maken. Samengevat zou je kunnen zeggen dat de vergaande anonimiteit op internet leidt tot grensoverschrijdend gedrag, zowel in negatieve als in positieve zin.

Kinderen krijgen al op jonge leeftijd met deze dynamiek van het internet te maken. Zij gebruiken het internet voornamelijk om te communiceren. Ook kinderen spelen met hun identiteiten, en oefenen zich in sociaal gedrag op internet. Maar ook al kun je je voordoen zoals je wilt, je blijft wel dezelfde persoon achter de computer, die ontdaan kan zijn van wat er op je af komt op internet.

Het is belangrijk dat kinderen inzien dat die onzichtbaarheid op internet niet persé hoeft te leiden tot grenzenloosheid. Ook al zijn er veel grenzeloze websites (denk alleen al aan de grote hoeveelheid pornografie op internet), toch blijf je zelf je grenzen aangeven. Als je iets vervelend vindt, hoef je er immers niet naar te kijken. Deze les zet kinderen aan het denken over hun eigen grenzen, wat leidt tot bewuster gedrag (dit wordt in de les niet echt duidelijk, dus misschien moet je dat daar nog een keer benoemen).

Kijk voor meer informatie op:

- www.fok.nl: een heel groot online forum, waar mensen zelf kunnen kiezen of ze onder eigen naam of een nickname reageren.
- www.secondlife.com: in deze virtuele wereld is iedereen onzichtbaar achter een mooie avatar.
- www.chatten.nl: grote chatbox waar duizenden mensen anoniem met elkaar kletsen

Achtergrondinformatie bij introductie:

Er zullen waarschijnlijk veel voorbeelden van ondeugende activiteiten genoemd worden, het is spannend om te bedenken wat je allemaal wel niet kan doen als je onzichtbaar bent. Maak na een aantal voorbeelden de koppeling naar internet: doordat je anoniem bent, ben je eigenlijk ook onzichtbaar. Herkennen ze dat?

Achtergrondinformatie bij de driehoeksdiscussie:

Benadruk dat het stellingen zijn, en dat er niet één antwoord op is. Het gaat om het peilen van de meningen, en het op gang brengen van een gesprek tussen de leerlingen.

Elke stelling brengt een aspect van anonimiteit in kaart. Door de kinderen daarover te laten nadenken en discussiëren, krijgen ze een idee van de verschillende standpunten. Vrijheid is goed, maar niet te veel. Schelden op internet zou je misschien willen verbieden, maar waar ligt dan de grens? Zo gaat deze les uiteindelijk over persoonlijke grenzen op internet.

Probeer verder veel te vragen naar persoonlijke voorbeelden. Als een leerling zegt: 'ik scheld zelf ook wel eens op internet', vraag dan door, of moedig de leerlingen aan om dat te doen.

Je hoeft niet alle stellingen te behandelen, dat is ook afhankelijk van de beschikbare tijd. Probeer wel een evenwicht te zoeken in de meer positieve kijk en de meer negatieve kijk op anonimiteit online.

Onzichtbaar op internet

Kopieerblad

Stelling 1

Uitleg: Een van de gevolgen van het onzichtbaar zijn op internet, is dat mensen veel verder gaan in hun gedrag dan normaal. Er is immers niemand die je er op aan kan spreken! En zo zie je dat mensen op internet veel vaker schelden en tieren op elkaar.

Stelling: Het schelden op internet hoort er nou eenmaal bij, iedereen doet het, ik ook.

Stelling 2

Uitleg: Niet iedereen gebruikt de anonimiteit op internet om anderen te klieren. Sommige mensen gaan juist hele persoonlijke dingen over zichzelf vertellen, omdat ze zich door de onzichtbaarheid vrijer voelen.

Stelling: doordat je niet weet wie er aan de andere kant zit, word je op internet juist heel openhartig over jezelf.

Stelling 3

Uitleg: Al sinds de begindagen van het internet wordt er gediscussieerd over de vraag of er meer controle op het menselijk gedrag moet komen. Nu ben je, zolang je niet écht criminele dingen doet, in principe helemaal vrij om te doen en laten wat je wilt. En daar maken mensen gebruik van. Er zijn wel plekken waar controle op het gedrag is, zoals bij forums. Daar zie je ook dat mensen zich beter gaan gedragen.

Stelling: Er zou veel meer controle moeten zijn op het gedrag van mensen op internet, zoals de moderators doen bij sommige forums.

Stelling 4

Uitleg: er wordt dan misschien wel veel gescholden op internet, maar dat is eigenlijk maar een klein deel van de mensen. De meeste mensen gedragen zich prima op internet, en behandelen elkaar net als normaal, met respect.

Stelling: Mensen blijven toch altijd de neiging houden om elkaar met respect te behandelen, ook als ze onzichtbaar op internet zitten.

[Print deze pagina 1 maal uit, vouw dubbel en plaats als bordje op een tafeltje in een hoek van de klas]

EENS

[Print deze pagina 1 maal uit, vouw dubbel en plaats als bordje op een tafeltje in een hoek van de klas]

ONEENS

[Print deze pagina 1 maal uit, vouw dubbel en plaats als bordje op een tafeltje in een hoek van de klas]

NEUTRAAL

